

## A Nussbaum Testvérek Édesanyjukkal



Ez a kép egyike a legutolsó képeknek, amit anyámmal csináltunk. 1942-ben volt. Akkor nem készültek hetente képek. Nem tudom azt sem, hogy hol készült ez a kép, és hogy milyen körülmények között, de feltehetően amatőr kép. Mi látszunk a képen mint kisgyerekek: az öcsém, aki 11 éves volt, és én, a nyurgább növésű. Két évvel később sem anyám, sem ő nem élt.

Együtt érkeztünk a családdal Auschwitzba. A csomagokat ott kellett hagyni a vagonokban, és az volt az első dolog, hogy különválasztották a férfiakat és a nőket. Ekkor az anyám ment külön, mi

maradtunk hárman. Ez volt az utolsó alkalom, amikor anyámat láttam. Soha nem tudtam meg semmit róla. Három napig voltunk együtt hárman, az apámmal. Később kaptam hivatalos papírokat, és megtudtam róla, hogy körülbelül két hónappal a felszabadulás előtt halt meg [Buchenwaldban]. Én hosszú ideig voltam Auschwitzban, egy pokol volt. Igyekeztem minden munkatranszportból kibújni, mert tudtam, hogy az öcsémet soha nem fogják elvinni munkára. Tizenhárom éves volt és alacsony növésű. Én nyurgább voltam, nagyobb növésű. Auschwitz fenyegetett engem is a szelektálással, ellenben féltem, hogyha elmegyek, otthagynom az öcsémet egyedül. Auschwitzban a táborok elválasztott részekből álltak, egymás mellett hosszában voltak az A, B, C, D stb. lágerok, amelyek egymás között is szögesdróttal voltak elkerítve. Középen volt az út, és mindkét oldalról a barakkok. Mindenik ugyanígy nézett ki.

Auschwitz legnagyobb szelekciója 1944 októberében volt. Akkor tartotta Mengele a legnagyobb szelekciót, és küldte gázkamrába az öcsémet. Ezzel kapcsolatban van egy külön kis történet. Mikor kiszelektálták, elvitték, bezárták egy barakkba, és több napon át őrizték őket, mert a krematórium foglalt volt. Az őrzést tulajdonképpen foglyok csinálták, de el kellett számoljanak az SS-eknek. Véletlenül ismertem az egyik ilyen felügyelőt, és kértem, hogy az öcsémet nem lehetne-e kiengedni. Végül már majdnem elmentem onnan, s utánam kiált, hogy "Küldjél ide hozzám valakit, egy gyereket, egy üzenettel, s én kiengedem a testvéredet". S akkor szóltam valakinek, egy naivabb kisgyerekeknek, aki el is ment. Nem kellett meggyőzni, egyszerűen mondtam: "Légy szíves, vidd el ezt a papírt" -- mert sikerült papírt szereznem. Amikor már majdnem odaért, utánaugrottam, ledöntöttem a földre. [Egy cseréről lett volna szó, hogy akit az üzenet ürügyén küld oda, azt kíséri majd be a testvére helyett. De a csere nem történt meg.] Egyszer vagy kétszer sikerült még elmennem odáig, ahol fogva tartották a gyerekeket, de nem engedtek közel, csak hallottam valami nyöszörgést, gyereksírást. Végül három nap után elvitték a gyerekeket, és az, akit ismertem, ideadta egy margarinos doboz letépett papírkáját. Tintaceruzával írt, sírással elkenődött néhány sor volt: "Ne nyugtalankodj, engem jó helyre visznek. Vigyázz arra, hogy anyut ne keserítsd el, és kívánom neked, hogy légy szabad és élj boldogan" -- valami ilyesmit írt. De nem tudtam megőrizni a papírdarabot, mert mikor kivittek a lágerből, le kellett venni a ruhát, és még a számban sem tudtam megőrizni.